

REFLEXIO

Kommunernes brug af de kommunale svømmehaller

Præsentation af forskelligartede eksempler på organisering, anvendelse og perspektiver for svømmehalsområdet

Analysenotat – juni 2019

The logo for FOA, consisting of the letters 'FOA' in a bold, red, sans-serif font. The 'F' and 'A' have small red squares at their base, and the 'O' is a simple circle.

Indhold

1 Indledning.....	3
1.1 Baggrund og formål.....	3
1.2 Opbygning af analysenotatet.....	4
1.3 Dataindsamling og metode.....	4
2 Centrale perspektiver på svømmehalsområdet.....	5
3 Svendborg Kommune.....	8
4 Allerød Kommune.....	11
5 Guldborgsund Kommune.....	13
6 Slagelse Kommune.....	16

1 Indledning

1.1 Baggrund og formål

FOA ønsker at sætte fokus på de potentialer, der er ved en fornuftig og målrettet brug af svømmehaller for kommunerne – ikke mindst set i lyset af den sundhedspolitiske dagsorden med fokus på sund aldring, forebyggelse samt rehabilitering og de muligheder, som svømmehaller giver (se bl.a. FOA, 2016: Fagpolitik for fremtidens bade- og idrætsassistenter). Med dette analysenotat er det hensigten at illustrere noget af forskelligheden i kommunernes anvendelse af svømmehallerne samt give inspiration til forskellige anvendelsesmuligheder på tværs af kommuner.

Målgruppen for denne analyse er især svømmehaller og beslutningstagere i kommunerne, som forhåbentlig vil kunne bruge analyseresultaterne som et afsæt for en drøftelse af, hvilke typer af aktiviteter man i dag benytter sine svømmefaciliteter til. Gør man fuldt ud brug af mulighederne, eller kunne man finde nye muligheder for at gennemføre rehabiliterende aktiviteter, genoptræning, aktivering af udsatte børn og unge mv.?

Der er ligeledes en klar sammenhæng mellem aktivitetsudbuddet i svømmehallerne og de personer, der arbejder professionelt med svømmehaller. For denne gruppe af mennesker er den igangværende udvikling i brugen af svømmehaller landet over af stor betydning. Man er nødt til at være bevidst om indholdet i denne udvikling af aktivitetstyper for eksempelvis at kunne fastlægge nødvendige uddannelses- og kompetenceudviklingsforløb fremover blandt personalet i svømmehallerne.

Svømmebade beskæftiger en lang række personer og anvendes til mangeartede aktiviteter

Svømmehalsområdet består af op mod 800 offentlige og private svømmebade (FOA, 2017: Svømmebadsassistenter). Heraf har omtrent en tredjedel offentlig adgang, og det er her, at størstedelen af de beskæftigede er ansat.

Svømmehallerne beskæftiger i omegnen af 6.000-7.000 badeassistenter, teknisk serviceledere og livreddere samt 400-500 teknikere/maskinmestre (fuldtidspersoner) (ibid.). Teknikerne er typisk fastansatte, enten af det enkelte svømmebad eller centralt af kommunens teknik- eller serviceafdeling med ansvar for drift og vedligeholdelse af flere svømmehaller, mens de offentligt ansatte badeassistenter typisk er ansat decentralt af den enkelte svømmehal. Deltidsansatte, ofte unge, udgør i de kommunale svømmehaller omkring halvdelen af arbejdsstyrken, mens fastansatte badeassistenter udgør den anden halvdel af det samlede antal badeassistenter i svømmehallerne. De offentlige svømmehaller har generelt en høj personaleomsætning og problemer med fastholdelse af badeassistenterne.

Svømmehallerne anvendes typisk i høj grad af lokale foreninger og skoler, ligesom nogle kommuner har fået øjnene op for svømmehallernes potentialer i forhold til den kommunale forebyggelses- og rehabiliteringsindsats. Svømmehalsområdet spiller desuden i stigende grad en rolle, når man taler om udviklingen inden for oplevelsesøkonomi eller sundhedsøkonomi. Kunderne i de moderne svømmebade forventer i højere grad end tidligere at få en oplevelse, fx i form af wellness- og spafaciliteter, afholdelse af events og konferencer og mulighed for bespisning, og samtidig er svømmehallerne i stigende grad blevet et sted, hvor man kan (genop)træne og dyrke motion.

Mange kommuner investerer i svømmehaller, men udnytter de svømmehallernes fulde potentiale?

De seneste år har været præget af et sandt boom i byggerier af og planer om svømmehaller. Mange kommuner overvejer eller er i gang med nybyggeri eller kraftig renovering af eksisterende svømmehaller, enten som rent kommunale projekter, OPP eller i en form for samarbejde med foreninger. Væksten på svømmehalsområdet kan hænge sammen med nødvendighed – mange af de eksisterende svømmehaller har mange år på bagen, den teknologiske udvikling har flyttet sig, og der er samtidig kommet nye krav til bl.a. vandbehandling – men det kan også have en mere strategisk begrundelse med henblik på at igangsætte en udvikling i byen og gøre den attraktiv over for turister og potentielle tilflyttere.

Nyopførelser eller modernisering af svømmehaller, der lever op til de nye krav og forventninger fra kunderne i forhold til størrelse, faciliteter og teknik, indebærer typisk en større udgift for kommunerne. Det bliver derfor også af denne grund vigtigt, at kommunerne udnytter svømmehallerne bedst muligt, så de oplever, at deres investering giver værdi.

Nærværende analyse vil se nærmere på, hvordan udvalgte kommuner anvender og drifter nuværende svømmehaller. Formålet er at præsentere eksempler på brugen af svømmehallerne og dermed inspirere andre kommuner til fornuftig og målrettet brug af deres svømmehaller.

1.2 Opbygning af analysenotatet

I det følgende afsnit præsenteres det kort, hvordan data er blevet indsamlet og hvilke typer af data, der har indgået i undersøgelsen.

Efterfølgende opridses nogle centrale perspektiver angående anvendelsen af de kommunale svømmehaller. Disse perspektiver udspringer af den forskelligartede anvendelse, organisering og aktivitetsopbygning, som er tydeliggjort af de belyste kommuneeksempler.

Herefter præsenteres de fire cases, som har indgået i undersøgelsen. De deltagende kommuner er Svendborg Kommune, Allerød Kommune, Guldborgsund Kommune og Slagelse Kommune. Hver af de undersøgte kommunecases er belyst i en kort præsentation i forhold til faciliteter, organisering og økonomi, aktiviteter og anvendelse samt kommunens perspektiver på svømmehalsområdet.

De inkluderede svømmehaller er præsenteret enkeltvis ud fra det tilgængelige data, og der er ikke tale om en sammenlignende analyse, hvor de enkelte haller holdes op mod hinanden.

1.3 Dataindsamling og metode

De deltagende kommuner har bidraget med tilvejebringelse af centrale dokumenter og økonomiske samt aktivitetsmæssige data for svømmehallerne. Hertil har repræsentanter fra kommunerne/svømmehallerne deltaget i arbejds møder, hvor der er blevet drøftet datamæssige spørgsmål, og hvor kommunerne/svømmehallerne har haft mulighed for at bidrage med mere kvalitative perspektiver på udviklingen i svømmehallerne og synet på svømmehalsområdet i kommunerne.

Det data, der er indsamlet i de enkelte kommunecases, omfatter:

- Regnskabsdata for svømmehallerne (seneste regnskabsår)
- Løn- og personaleoplysninger på det ansatte personale i svømmehallerne
- Oversigt over typer af faciliteter
- Oversigt over tilbudte aktiviteter og åbningstiden for disse – fx skolesvømning, offentlig svømning, foreningssvømning, kommunale genoptræningsforløb mv.
- Beskrivelser/opgørelser af aktivitetsniveauet/kapacitetsudnyttelsen – fx reelle aktivitetstal for antal besøgende i de forskellige aktivitetstyper, antal hold på forskellige forløb, antal skoleklasser, omfang af booket tid kontra reel fremmødetid for de forskellige aktiviteter/brugergrupper
- Eventuelle gældende beskrivelser af politik/målsætninger/strategi for området ift. udvikling og anvendelse af svømmehallerne (fx en gældende kommunal strategi)

To metodiske kommentarer skal her fremhæves:

- Det indsamlede regnskabsdata gør det muligt at præsentere forskellige enkeltstående nøgletal for de enkelte haller, som alt i alt giver et godt billede af den samlede 'økonomiske tyngde' i hallen.

Det er imidlertid ikke hensigten at give et præcist billede af de totale udgifter og indtægter forbundet med driften af hallerne. Dette vil kræve en omfattende selvstændig analyse som følge af kommunernes forskelligartede organisering og praksis – eksempelvis kan personale i nogle tilfælde være delt på tværs af haller/centraladministration, driftstilskud kan fremgå mere eller mindre eksplicit i regnskaberne, lave udgifter til vedligehold kan dække over et større vedligeholdelseefterslæb osv.

Som følge af dette anvendes de økonomiske nøgletal således heller ikke til sammenligning mellem de enkelte haller.

- I forhold til beskrivelsen af aktivitetsniveauer og kapacitetsudnyttelse har der været stor forskel på, hvilke typer af data de enkelte kommuner ligger inde med, og mange steder har man ikke præcise data på andet end bookinger. Som følge af dette er de præsenterede illustrationer og eksempler på aktivitetsniveauer/kapacitetsudnyttelse ikke fremstillet ensartet på tværs af de belyste cases. Det har dog i alle kommunecases været muligt at fremskaffe forskellige former for besøgstal, bookingtider el.lign.

2 Centrale perspektiver på svømmehalsområdet

Forskelligartet organisering af svømmehallerne medfører markante forskelle i aktivitetsudbuddet

De belyste cases illustrerer, at de kommunale svømmehaller kan være organiseret og drevet på væsentlig forskellig vis fra kommune til kommune. Dette hænger også sammen med størrelsen og vedligeholdelsesstanden af de enkelte faciliteter, hvor en stor og moderne svømmehal med flere bassintyper naturligt vil kunne driftes på en anden måde end en ældre svømmehal med begrænsede facilitetstyper og bassinplads.

I Allerød Kommune har man eksempelvis indgået driftsaftale med kommunens største svømmeklub om at drive svømmehallerne, hvormed det væsentligste aktivitetsudbud reelt fastsættes i foreningsregi. Omvendt har man eksempelvis i Svendborg Kommune et stort og relativt nyt svømmeland til rådighed, som driftes af eget ansat personale, der definerer de udbudte aktiviteter under hensyntagen til fastsatte krav om indtægtsgenerering.

Forskellene i organiseringsform betyder ligeledes, at det på tværs af de kommunale svømmehaller er forskelligt, om aktiviteter understøttes af svømmehallens eget personale eller af frivilligt/eksternt personale. Eksempelvis tilbydes skolesvømning i nogle kommunale svømmehaller som en 'all inclusive'-pakke, hvor svømmehaller også stiller livreddere til rådighed, mens det i andre tilfælde er skolerne selv, der skal bemande svømmehallerne med livreddere, som har bestået en bassinprøve.

Borgerne i landets kommuner kan opleve væsentlige forskelle i de typer af aktiviteter, der tilbydes i de kommunale svømmehaller

De forskelligartede typer af faciliteter i de kommunale svømmehaller og organiseringen af disse medfører således, at borgerne vil kunne opleve store forskelle i de typer af aktiviteter, der tilbydes – og i måden hvorpå man får adgang til disse aktiviteter.

I nogle tilfælde udbyder svømmehallerne selv en lang række aktiviteter, som man kan få adgang til ved enten at tilmelde sig bestemte holdforløb eller blot ved at købe en standardiseret entrebillet, der giver adgang til mange aktiviteter. I andre tilfælde kræver adgang til forskellige aktiviteter, at man melder sig ind i en forening, som udbyder aktiviteten og anvender bassinplads i de kommunale svømmehaller.

Forskellen i de kommunale svømmefaciliteter betyder ligeledes, at det ikke er i alle kommuner, at man i kommunale svømmehaller har mulighed for at tilbyde wellnessaktiviteter såsom saunagus eller sundhedsfremmende aktiviteter, der fx kræver varmtvandsbassin. Fraværet af disse faciliteter i nogle kommuner betyder dermed også, at der er forskel på, om kommunerne kan anvende deres kommunale svømmehaller til visiteret genoptræning eller rehabilitering, eller om de i stedet vil være nødsaget til at anvende andre faciliteter, hvilket vil kunne medføre en meromkostning for kommunen.

Kommunerne har meget forskellige tilgange til udviklingen på svømmehalsområdet

De belyste cases har markant forskellige tilgange til udviklingen af svømmehallerne, herunder forskellige niveauer for involvering af det politiske system med understøttende politikker, målsætninger mv.

I Guldborgsund Kommune er man eksempelvis en del af 'Bevæg dig for livet'-partnerskabet og har et systemiseret setup med målsætninger for fritids-/sundhedsområdet. Målsætninger er både defineret i en overordnet politik samt i en strategi for området. Hertil gælder specifikke målaftaler og effektmål på institutionsniveau for den enkelte kommunale svømmehal, hvilket medvirker til at skabe et meget aktivt fokus på udviklingen i aktivitetsudbuddet og -udnyttelsen i svømmehallerne. Herunder hører også et eksplicit fokus på sundhedsfremmende tiltag, der vil kunne gennemføres i regi af de kommunale svømmehaller.

Andre kommuner har ikke i samme grad et eksplicit politisk fokus på de kommunale svømmehaller. Her drives udviklingen af svømmehalsområdet i højere grad af ildsjæle i de enkelte svømmehaller eller af foreningslivet selv, som af egen drift vil skulle udvikle og tilbyde nye typer af aktiviteter.

Et varieret udbud af aktiviteter for flere forskellige målgrupper i de kommunale svømmehaller forudsætter en dedikeret medarbejdergruppe med de rette kompetencer

På tværs af de belyste kommuneeksempler giver repræsentanterne fra kommunerne/svømmehallerne klart udtryk for, at det kræver en kompetent og dedikeret medarbejdergruppe, hvis svømmehallerne skal kunne lykkes med at udbyde en varieret palette af aktiviteter og tiltrække flest muligt brugere.

Den brede vifte af aktiviteter, der tilbydes i de kommunale svømmehaller, medfører, at der både kræves personale, som kan fungere som livreddere og som aktive undervisere/instruktører. Dette er bl.a. tilfældet i Svendborg Kommune, hvor der gives udtryk for, at man fokuserer meget på at skabe et godt og alsidigt arbejdsmiljø for sine ansatte i svømmehallerne, så der både bliver mulighed for at skabe meget aktive jobs til de livreddere, der gerne vil forestå undervisning og instruktion, og samtidig bliver bevaret jobs til de personer, der foretrækker en mere passiv rolle med at forestå sikkerhed og overvågning af bassinerne.

Særligt for det personale, som går fra den klassiske livredderrolle til en rolle som 'vært' ved en aktivitet, er der i høj grad fokus på at finde gode tilbud om kompetenceudvikling. Der gøres brug af mange forskellige kursusforløb af større eller mindre omfang med relation til både fitness-, sundheds- og wellnessstilbud samt på det tekniske område hos en række forskellige udbydere.

Samtidig gives der i flere tilfælde udtryk for, at det ikke er nemt at finde dækkende og gode tilbud om kompetenceudvikling. Der efterspørges et mere bredt dækkende udbud af uddannelsesmuligheder, som også er fleksibelt nok til at tillade løbende kompetenceudvikling, uden at personalet skal være fraværende fra deres arbejdsplads i lange perioder ad gangen.

Der kan arbejdes aktivt for at forankre svømmehallen strategisk i den kommunale koncern uanset facilitetstyperne

Flere af de belyste eksempler har vist, at det er muligt at arbejde meget aktivt for at få knyttet aktiviteterne i de kommunale svømmehaller op på en overordnet kommunal politik og strategi. I Guldborgsund Kommune er der således en rød tråd fra de samlede kommunale visioner på fritids- og sundhedsområdet og ned til det konkrete aktivitetsudbud i de to kommunale svømmehaller. Hertil gives der fra svømmehallernes side også udtryk for, at man kunne være interesseret i at indgå i mere formaliserede samarbejder med fx jobcenteret omkring træningsforløb for langtidssygemeldte.

Mulighederne for strategisk samarbejde på sundheds-/rehabiliteringsområdet behøver ikke nødvendigvis at kræve store og topmoderne faciliteter, men det kræver, at man fra kommunal side fokuserer på at udvikle disse typer af aktiviteter. I Allerød Kommune gives der eksempelvis udtryk for, at man muligvis godt kunne have et sådant ønske på længere sigte, men at man ikke aktivt arbejder for det i dag, da aktivitetsudbuddet i dag altovervejende drives i foreningsregi.

Det strategiske arbejde i de kommunale svømmehaller kan også omfatte et systematisk fokus på at skabe mest mulig aktivitet på tværs af døgnets timer. Dette kræver dataindsigt i den nuværende kapacitetsudnyttelse, og mange kommuner har ikke tilstrækkeligt gode data til rådighed i dag, som kan sige noget præcist om aktivitetsniveauerne. Svendborg Kommune er et eksempel på, at man arbejder aktivt med statistik fra kassesystemet for at finde 'huller', hvor der vil kunne skabes yderligere aktiviteter.

3 Svendborg Kommune

3.1 Faciliteter

Svendborg Kommune råder over to kommunale svømmehaller: Svendborg Svømmeland samt Svendborg Svømmehal.

Svendborg Svømmehal er en ældre hal med et enkelt bassin, og hallen benyttes primært til skolesvømning og foreningssvømning.

Svendborg Svømmeland er centrum for den offentlige svømning, og denne hal er mere moderniseret med en bredere vifte af faciliteter og tilhørende aktiviteter.

Faciliteter:

Svendborg Svømmeland:

Sportsbassin (25 m.), varmtvandsbassin og legebassin

Svendborg Svømmehal:

Sportsbassin (25 m.)

3.2 Organisering og økonomi

Organisationen rummer både Svendborg Svømmeland og Svendborg Svømmehal i regi af Svendborg Idrætscenter. Det ansatte personale hører under Svendborg Svømmeland, mens den ældre svømmehal rent organisatorisk ikke har eget ansat personale. Hertil yder Svendborg Svømmeland også administrativ/teknisk service til en række selvejende haller mod betaling.

Det oplyses, at man ved at samdrifte en række haller har kunnet spare mere end 0,5 mio. kr. årligt på administration og teknisk service.

Økonomi:

Svendborg Svømmeland (2018):

Samlet økonomi (indtægter og udgifter):

- Indtægter (entré/leje): 5.037.819 kr.
- Udgifter: 10.088.183 kr.

Udvalgte udgiftsposter:

- Løn: 6.923.524 kr. (omfatter også Svendborg Svømmehal)
- Vedligehold af ejendommen: 578.254 kr.
- El/vand/varme: 1.762.500 kr.

Personalemæssigt råder man i Svendborg Svømmeland over seks fastansatte livreddere på fuld tid samt afløsere svarende til tre årsværk. Teknisk service ydes af to teknisk serviceledere, som også yder support til de omtalte tørhaller. Den tekniske serviceleder med ansvar for vådhallen er personaleleder for livredderne og står for vagtplaner mv. Hertil kommer tre fastansatte medarbejdere, som dækker livredning og rengøring i Svendborg Svømmehal.

Personalet har været på flere kurser via Dansk Svømmebadsteknisk Forening i bl.a. AquaPunkt, og man besøger løbende andre centre i landet og får inspiration/undervisning. Hertil har man flere gange inviteret undervisere til Svendborg for at uddanne personalet – det kunne fx være instruktion i paddleboard, førstehjælp eller Aqua Zumba.

Foto: Svendborg Svømmeland og Tom Andreasen - Fotografi

Man faciliterer i Svendborg Svømmeland også uddannelse af skolesvømmelærere (bassinprøvedelen).

De kommunale svømmehallers økonomi bærer opbygningsmæssigt præg af, at de to svømmehaller deler en række – primært personalemæssige – ressourcer, hvorfor der ikke kan skabes et helt skarpt billede af de samlede udgifter i den enkelte svømmehal.

Man opererer i Svendborg Svømmeland med et politisk fastsat indtægtsbudget, som man styrer efter i planlægningen af aktiviteterne i svømmehallen. Indtægtsbudgettet er fastlagt på et niveau, hvor der kræves ca. 120.000 besøgende for at leve op til budgettet. Det oplyses, at den meget varme sommer i 2018 medførte et væsentligt fald i indtægterne ift. normalniveauet.

Billetprisen for entre er politisk fastsat, og hvis eventuelle prisstigninger giver anledning til et merprovenu, bliver dette modregnet i svømmehallens økonomiske tilskud.

3.3 Aktiviteter og anvendelse

Svendborg Svømmehal er primært booket til skolesvømning og foreningssvømning, mens Svendborg Svømmeland er til offentlig brug.

Det oplyses, at man generelt ikke oplever en problematik med booking af tider kontra ledig kapacitet – især fordi man er begunstiget af at have to haller, så man kan skelne klart mellem den offentlige svømning og de øvrige aktiviteter.

Varmtvandsbassinet i Svendborg Svømmeland bookes mere end fuldt ud af private fysioterapeuter, ligesom der også køres babysvømning i privat regi. Svendborg Svømmeland oplyser, at man gerne selv vil drive de eksterne aktiviteter, hvis de nuværende leverandører måtte stoppe (Aqua Zumba og babysvømning).

AquaPunkt er ét af de større fokuspunkter, og dette tilbydes ikke blot som selvtræning, da flere livredder også har været på AquaPunkt-træning. Den fleksible træningsform på hold uden tilmeldingskrav opleves som en stor succes for svømmehallen.

I Svendborg Svømmeland tænker man generelt i aktiviteter i huset snarere end foreningsforløb. Når man har købt billet, så har man adgang til hele paletten af ydelser, hvilket er modsat den klassiske foreningsstruktur med holdforløb. Det er oplevelsen, at der også opstår fællesskaber blandt de besøgende i kraft af folk, der møder op til de samme aktiviteter på samme tidspunkter.

Man arbejder administrativt med statistikker for de besøgende fra kassesystemet, idet man på den måde kan optimere brugen af bassinerne. Herunder kan der etableres aktiviteter i de 'øde' timer, hvor personalet har mulighed for at få adspredelse og udvidet kompetencer til nye typer af aktiviteter.

Aktivitet:

Generelt er Svendborg Svømmeland til offentlig brug. Skolesvømning og foreningssvømning foregår i Svendborg Svømmehal.

Eksempler på aktivitetstyper:

AquaPunkt, Aqua Zumba, udlejning af varmtvandsbassin til privat fysioterapi, babysvømning i privat regi, stillesvømning (i udvalgte perioder)

Udvalgt data på anvendelse:

Svendborg Svømmeland besøges årligt af ca. 130.000 gæster.

Et eksempel på besøgstal fra en enkelt hverdag (fra svømmehallens kassesystem):

08.00-09.00: 67
 09.00-10.00: 25
 10.00-11.00: 46
 11.00-12.00: 18
 12.00-13.00: 23
 13.00-14.00: 13
 14.00-15.00: 16
 15.00-16.00: 11
 16.00-17.00: 24
 17.00-18.00: 7
 18.00-19.00: 105
 19.00-20.00: 2

I alt: 357 besøgende

Det er Svendborg Svømmelands vurdering, at der er potentialer i at finde aktiviteter til tidsrummet efter kl. 20. Man har dog endnu ikke haft stort held med at lokke besøgende til i dette tidsrum, selvom der forsøgsvis bl.a. tilbydes "stillesvømning" i aften timerne i udvalgte perioder af året.

3.4 Perspektiver på svømmehalsområdet

Det er ikke det generelle billede i Svendborg Kommune, at der i stort omfang er direkte politisk bevågenhed på området. Udviklingen af svømmehalsområdet drives i højere grad af svømmehallerne selv, hvor der bl.a. er stort fokus på at skabe en personalemæssig overgang fra de rent tekniske medarbejdere/akutmedarbejdere (livreddere) til servicemedarbejdere/"værtsrollen".

Herunder hører et billede af, at der vil kunne være fordele ved at modernisere/omlægge mulighederne for uddannelse og kompetenceudvikling for svømmebadsassistenter. Der ses potentialer i at gentænke de formelle uddannelsesmuligheder for svømmepersonalet med en mere fleksibel struktur, der opbrydes i mindre moduler, så den enkelte medarbejder ikke skal have fravær i så lang tid ad gangen fra arbejdspladsen.

Der er i Svendborg Kommune ligeledes fokus på at udnytte fleksibilitet blandt medarbejderne, så man ikke kun har rengørings-/livredderopgaver osv. men hjælper til med mange typer af opgaver. Man har på grund af svømmehallernes størrelse mulighed for at give fleksibilitet i ansættelserne med forskellige typer af opgaver – både livredning og opgaver i tørhaller samt rengøring, så arbejdet ikke bliver så ensformigt.

Foto: Svendborg Svømmeland og Tom Andreasen - Fotografi

4 Allerød Kommune

4.1 Faciliteter

Allerød Kommune råder over to kommunale svømmehaller: Engholm Svømmehal og Blovstrød Svømmehal.

Hallerne er begge bygget i 1970'erne og rummer hver et enkelt bassin.

Begge svømmehaller fik i 2012 nyt vandbehandlingsanlæg, og Blovstrød Svømmehal fik renoveret bassinet i 2013 med bl.a. nye fliser. I begge svømmehaller er der for nylig også etableret nye saunaer. Blovstrød Svømmehal er herudover udvidet med et dryland-område, der lige er taget i brug. Dette er et område til fysisk træning med madrasser, ribber og træningsudstyr.

Faciliteter:

Engholm Svømmehal:

Sportsbassin (25 m.)

Blovstrød Svømmehal:

Sportsbassin (25 m.)

4.2 Organisering og økonomi

De to kommunale svømmehaller har ikke eget ansat personale til at varetage livredning, rengøring, instruktion mv. Denne opgave varetages i kraft af en driftsaftale med svømmeklubben Sigma, som bemander med livredder og fremsender dokumentation for vagtplaner, uddannelse/beståede bassinprøver, dokumentation for rengøring/kvitteringer osv.

Teknisk service ydes fast af en centralt ansat teknisk service-medarbejder samt ad hoc af et hold af øvrige teknisk service-medarbejdere.

Ved skolesvømning klarer skolerne sig selv i deres benyttelsestid, og fra kommunal side føres der tilsyn med, at personalet har gennemført de fornødne bassinprøver.

Kommunen arbejder herudover meget med lokaleanvisning, og man har lige vedtaget nye regler for anvisning af lokaler, som giver mulighed for at dele lokaler mere fleksibelt, så man fx kan vurdere, om foreninger har behov for alt deres tildelte tid/kapacitet i svømmehallerne.

Hertil indgår man fra kommunal side i dialog med brugerråd med deltagelse af brugerne, kommunens fritidsområde, den ansvarlige teknisk serviceleder samt kommunalt ejendoms personale med fokus på ønsker til udvikling af driften.

De kommunale svømmehallers overordnede økonomi bærer præg af, at der kun i begrænset omfang er offentlig svømning, hvor der genereres indtægter.

Økonomi:

Samlet økonomi for de to kommunale svømmehaller (indtægter og udgifter) (2018):

- Indtægter (entré/leje): 98.060 kr.
- Udgifter: 3.106.500 kr.

Engholm Svømmehal:

Udvalgte udgiftsposter:

- Vedligehold af ejendommen: 325.809 kr.
- El/vand/varme: 577.016 kr.

Blovstrød Svømmehal:

Udvalgte udgiftsposter:

- Vedligehold af ejendommen: 260.902 kr.
- El/vand/varme: 757.444 kr.

4.3 Aktiviteter og anvendelse

Foreninger driver i høj grad udviklingen af tilbuddene og udbuddet af aktiviteter i de kommunale svømmehaller. Med undtagelse af den offentlige svømmetid og skolesvømningen er aktiviteterne således i meget høj grad brugerdrevne.

Ved booking af tider til skolesvømning er der fokus på, at skolerne skal stilles lige, og man er i løbende dialog med skoleområdet omkring deres behov. En privatskole får hertil adgang til "resttid", når skolerne har booket tider.

Der bliver ikke "målt" direkte på den konkrete anvendelse af de bookedede tider til skolesvømning som følge af en vurdering af det administrative omfang af en sådan registrering.

Det er et fokuspunkt, at man for at højne kapacitetsudnyttelsen prøver at booke reelle tider, så skolerne ikke "booker i blokke". Fra forvaltningens side lader man følgelig skolerne vente med at booke tider, indtil de kender deres reelle behov.

Der gives fra kommunens side udtryk for, at man kunne fokusere på, om det gældende aktivitetsudbud er bredt nok på længere sigte – eksempelvis ift. sundhedsfremmende tiltag. En udvidelse af aktivitetsudbuddet vil potentielt kræve, at man bevæger sig væk fra den meget brugerdrevne opbygning, så kommunen tager initiativ i den ene eller anden form ved fx at drive et tilbud selv eller i samarbejde med foreninger. Dette er dog ikke noget, der endnu har været drøftet dybdegående i kommunen.

4.4 Perspektiver på svømmehalsområdet

I Allerød Kommune fokuserer man aktuelt bl.a. på at skabe plads til nye foreningsaktiviteter ved at belyse omfanget af tildelt tid ift. de reelle anvendelsesbehov for de forskellige brugere.

I relation til skolesvømning har man tidligere ikke aktivt forsøgt at vurdere omfanget af anvendt tid kontra booket tid. Dette er bl.a. en følge af, at man fra skolernes side har et stort behov for fleksibilitet ift. anvendelse af svømmefaciliteterne. Men kommunen har nu forsøgsvis tilpasset skolernes anvendelsestid (med indskrænket anvendelsestid om morgenen og eftermiddagen), hvilket vil kunne åbne for flere morgensvømmere (bl.a. ældre- og elitesvømmere) samt eftermiddagsaktiviteter. Denne indskrænkning af skolesvømningen vil skulle evalueres i den kommende tid, så det klarlægges, om det kan hænge sammen, idet de kommunale aktiviteter har forrang til de kommunale faciliteter.

Man er ligeledes gået i gang med at arbejde på at revurdere omfanget af tildelt tid kontra kapacitet til de enkelte foreninger. Her revurderes den relative tildelte tid/kapacitet ud fra en analyse af foreningernes medlemstal kontra deres tildelte tid (i mangel af mere præcise data for anvendelse).

Aktivitet:

Der anvendes ved begge svømmehaller oversigter over booket tid, som rummer både skolernes svømning, foreningsaktiviteter samt den offentlige svømmetid.

Eksempler på foreninger med booket tid i svømmehallerne:

Blovstrød Triathleten, Sigma Swim Allerød, Vandgymnastikklubben "Gyldenspjæt", Allerød Sportsdykkerklub ORCA

Udvalgt data på anvendelse:

Der føres i de to svømmehaller statistik over besøgende i den offentlige svømmetid. Den offentlige svømmetid er blokke af 3-4 timer på to ugedage i hver svømmehal.

I sæson 2018/2019 har der fra 1. august 2018 til 1. maj 2019 været følgende besøgstal i den offentlige svømmetid (anslåede besøgstal):

Blovstrød: 1.404 besøgende

Engholm: 942 besøgende

5 Guldborgsund Kommune

5.1 Faciliteter

Guldborgsund Kommune råder over to kommunale svømmehaller: Svømmecenter Falster og Nordfalster Svømmecenter.

Begge haller er moderniserede og har flere bassintyper til rådighed.

5.2 Organisering og økonomi

De to kommunale svømmehaller er en del af Guldborgsund Hallerne, der også rummer en række tørhaller.

Det ansatte personale i de to svømmehaller omfatter samlet set en leder, tre administrativt ansatte, to teknisk serviceledere samt en medhjælper og ca. 35 fastansatte livreddere (med varierende timetal).

Livredderne varetager også rengøringsopgaven. Man har overvejet at ansætte dedikeret rengøringspersonale, da dette vil kunne gøre livredderjobbet mere attraktivt og forventeligt også højne rengøringsstandarden. Men det ville i så fald medføre et fald i antallet af øvrige medarbejdere, der ville kunne være ansat, og man har ikke gået videre med idéen.

Livreddere, der har et højt ugentligt timetal, arbejder både som livreddere og som instruktører på hold i svømmehallerne, mens livreddere, der har lavere timetal, ikke har instruktør-/undervisningsopgaver.

De to kommunale svømmehaller har en del overlappende udgiftsposter (særligt vedrørende lønninger), hvorfor den økonomiske oversigt i boksen er udarbejdet for de to haller samlet set. Hvis der skal dannes et mere præcist billede af udgifterne i den enkelte svømmehal, vil særligt lønudgifterne skulle opdeles mere detaljeret for hallerne.

Man opererer med et fastsat indtægtsbudget, som man styrer efter i planlægningen af aktiviteterne i svømmehallerne.

Faciliteter:

Svømmecenter Falster:

Sportsbassin (25 m.), morskabsbassin, varmtvandsbassin

Nordfalster Svømmecenter:

Sportsbassin (25 m.), soppebassin, varmtvandsbassin, wellnessområde

Økonomi:

Svømmecenter Falster og Nordfalster Svømmecenter – samlet opgørelse (2018):

Samlet økonomi (indtægter og udgifter):

- Indtægter (entré/leje/tilskud): 7.877.925 kr.
- Udgifter: 11.544.633 kr. (anslået)

Udvalgte udgiftsposter:

- Løn: 7.000.000 kr. (anslået af svømmehallerne som følge af overlap mellem ansættelsesforhold)
- El/vand/varme: 2.792.331 kr.
- Øvrige driftsudgifter: 1.752.302 kr.

Foto: Svømmecenter Falster

Der skal være en vis balance mellem udgiftsbudgettet og indtægtsbudgettet, hvilket bl.a. medfører, at man må vente til efter sommeren for at kunne vurdere indtægtsforventningen, før man sætter gang i større vedligeholds-/udviklingsprojekter. Det oplyses, at den meget varme sommer i 2018 medførte et væsentligt fald i indtægterne ift. normalniveauet.

Priserne for entre er fastsat i politisk vedtagne takstblade, og man har fra svømmehallernes side kun mulighed for selv at fastsætte priser på holdforløb.

Den gennemførte skolesvømning struktureres som et 'all inclusive'-forløb inklusiv livreddere og undervisning, så skolerne skal ikke selv stille med livredderressourcer.

5.3 Aktiviteter og anvendelse

I regi af de kommunale svømmehaller i Guldborgsund Kommune udbydes der en bred vifte af aktiviteter, som ikke udbydes gennem foreningssvømning. En stor del af disse aktiviteter udbydes som holdforløb, hvor holdene oprettes, hvis der er et tilstrækkeligt stort antal tilmeldte.

Udover de aktivitetstyper, der er fremhævet i boksen til højre, udbydes der wellnessarrangementer i Nordfalster Svømmecenter fire gange årligt. Dette inkluderer saunagus, vin og mad samt massage og beskrives som et velbesøgt arrangement. Hertil gennemføres der to aftener om ugen stillesvømning, hvor der ikke er børn i svømmehallerne.

Genoptræningsaktiviteter gennemføres ikke i kommunalt regi i svømmehallerne, men det finder sted gennem aftenskolen samt gennem en fysioterapeut, der lejer bassinet.

For at skabe mere aktivitet i svømmehallerne har man iværksat en række forskellige tiltag. Herunder hører, at man har lavet sommerhusaftaler med sommerhuse i Marienlyst, hvor man kan købe et billigt årskort, så sommerhusenes brugere/lejere kan bruge svømmehallen gratis. Derudover findes 'Projekt Åben Skole', der indebærer reklameaktiviteter for kommunens foreninger, som kan komme og fremvise aktiviteter i skolernes undervisningstid.

Reklamemæssigt ejer man hertil bl.a. tre bypyloner på centrale steder, hvor man synliggør svømmecentrene, samt 6 store infoskærme i Nykøbing Falster Hallen og tre storskærme i Svømmecenter Falster.

Aktivitet:

Eksempler på aktivitetstyper:

BabyPlask, GravidSvøm, Varmtvandstræning, Svøm og Velvære, AquaFit, AquaPilates, AquaCircle, AquaSpræl, Vandaerobic, Dus med vand, Stillesvømning

Udvalgt data på anvendelse:

Et eksempel på fordeling af timer til forskellige aktiviteter i Svømmecenter Falster (2018):

BabyPlask:	205 timer
Skolesvømning:	544 timer
Øvrig skolesvømning:	162 timer
Foreningssvømning:	1.557 timer
Egen vandaktivitet:	339 timer
Offentlig åben:	3.180 timer

Foto: Svømmecenter Falster

5.4 Perspektiver på svømmehalsområdet

Guldborgsund Kommune er en visionskommune i 'Bevæg dig for livet'-kampagnen, hvilket tydeliggør, at der er et stort aktivitetsfokus på sundhedsfremmende tiltag i kommunen – fra de helt unge til de gamle.

Dette er afspejlet i kommunens strategiske arbejde med svømmehallerne, hvor der er knyttet en rød tråd fra de samlede kommunale visioner på fritids- og sundhedsområdet og ned til det konkrete aktivitetsudbud i de to kommunale svømmehaller. Der er etableret en målaftale med definerede mål og indikatorer specifikt for Guldborgsund Hallerne, og denne spiller ind i en overordnet centeraftale og videre ind i den overordnede kommunestrategi. Det oplyses, at de sammenhængende strategier og politikker er bundet op nedefra, hvor medarbejderne har været involveret i udarbejdelsen og formuleringen af disse.

I relation til målaftalen for svømmehallerne oplyses det, at en konkret formulering af faste mål ift. aktivitetsniveauet er svært grundet bl.a. vejrafhængighed, hvorfor man tilstræber en målsætning, som udpeger en bestemt retning snarere end et bestemt niveau (eksempelvis at øge antallet af besøgende samlet set eller øge udbuddet af bestemte typer af aktiviteter).

Fra svømmehallernes side gives der også udtryk for, at man kunne være interesseret i at indgå i mere formaliserede samarbejder med fx jobcenteret omkring træningsforløb for langtidssygemeldte, ligesom der kunne være muligheder for et samarbejde med Rehabiliteringscenter Guldborgsund på genoptræningsområdet.

Foto: Nordfalster Svømmecenter

Endelig er der i Guldborgsund Kommune et stort fokus på at gøre brug af de etablerede kontaktråd for at få idéer til nye aktiviteter, driften af svømmehallerne mv. Kontaktrådene er tænkt som en borgerparallel til MED-systemet og udgør et brugerperspektiv i koblingen til de øvrige strategier og inddragelsen i de kommunale aktiviteter. Det er et forum for borgermedbestemmelse med deltagelse af både foreningsrepræsentanter, skoler samt kommercielle brugere. Der er etableret kontaktråd for de forskellige haller samt et fælles kontaktråd, som kan få sager forelagt for det politiske system.

6 Slagelse Kommune

6.1 Faciliteter

Slagelse Kommune råder over to kommunale haller: Slagelse Svømmehal og Korsør Svømmehal. I denne undersøgelse har det kun været muligt at belyse Slagelse Svømmehal.

Slagelse Svømmehal er fra midten af 1970'erne og består af fire bassiner, hvoraf det ene er en tilbygning fra år 2000.

6.2 Organisering og økonomi

Slagelse Svømmehal er organiseret med en teamleder af den daglige drift, og herudover deler man alt personale med Korsør Svømmehal. Dette inkluderer 10 fastansatte livreddere samt omkring 10 vikarer, der bruges mere løst. Vagtplanlægning forestås af teamlederen.

Personalet er ansat til både at være livreddere og undervisere/instruktører, og de deler deres arbejdsstilling mellem svømmehallen og klubberne, som betaler en del af deres løn. Man har i Slagelse Svømmehal arbejdet for at sikre tilstrækkeligt fleksible ansættelsesvilkår til både at kunne ansætte typer af medarbejdere, der gerne vil være aktive og undervisende, og nogle medarbejdere, der hellere vil varetage de klassiske opsynsopgaver i livredningsfaget.

Flere af de ansatte livreddere har været på forskellige kursusforløb vedrørende eksempelvis AquaFitness og AquaPunkt, mens andre har modtaget saunagusundervisning. Det er kendetegnende, at man værdsætter det individuelle engagement blandt medarbejderne, og det er ofte på medarbejdernes eget initiativ, at der opsøges kursusmuligheder.

Foreninger og skoler kan leje faciliteterne både med og uden livredderressourcer.

Alt vedligehold af Slagelse Svømmehal varetages af den kommunale ejendomsservice eller af eksterne leverandører.

Faciliteter:

Slagelse Svømmehal:

Sportsbassin (25 m.), springbassin (1, 3 og 5 m. vipper), øvebassin til små, varmtvandsbassin

Økonomi:

Slagelse Svømmehal (2018):

Samlet økonomi (indtægter og udgifter):

- Indtægter (entré/leje): 2.697.227 kr.
- Udgifter: 7.519.781 kr. (dækker også livredderudgifter til Korsør Svømmehal)

Udvalgte udgiftsposter:

- Løn: 3.396.947 kr. (dækker også livredderudgifter til Korsør Svømmehal)
- Vedligehold af ejendommen: 1.986.566 kr. (inkl. intern fordeling af fælles bygningsomkostninger)
- El/vand/varme: 1.760.157 kr.

Foto: Slagelse Svømmehal

Priserne for entre er politisk vedtaget i et gældende takstblad. Det oplyses, at man tidligere i kommunen har haft forsøgt at lave delte priser for forskellige typer af faciliteter, man som bruger ville benytte. Men brugerne klagede over dette, og man oplevede, at besøgstallet faldt, hvorfor man gik tilbage til én fastsat pris for adgang til alle faciliteter i svømmehallen.

Udover den fastsatte entrepris opkræves der dog et lille beløb ekstra for at deltage i fx det holdbaserede AquaFitness eller i saunagusarrangementer.

Regnskabsdata for Slagelse Svømmehal bærer præg af, at det ansatte personale reelt deles mellem Slagelse Svømmehal og Korsør Svømmehal, hvorfor der ikke kan skabes et helt skarpt billede af de samlede udgifter i den enkelte svømmehal.

6.3 Aktiviteter og anvendelse

Udover skolesvømning og svømning i foreningsregi tilbydes der i Slagelse Svømmehal en række øvrige aktiviteter, hvoraf flere eksempler er fremhævet i boksen til højre.

Som supplement til de faste aktivitetstyper er det et fokuspunkt at prøve at skaffe så bred en brugergruppe som muligt. Der tænkes ikke kun i aktiviteter i kvantitativ forstand men også i at ramme bredden, så der både er aktivitetsudbud til børn og til pensionister. Det ses i Slagelse Svømmehal ikke nødvendigvis som den optimale løsning at gå efter 'fitnesscenterstrukturen' og skabe mest mulig kundeaktivitet, da dette vil kunne finde sted på bekostning af bredden.

Blandt de øvrige typer af aktiviteter, der tilbydes, hører saunagus, som udbydes løbende i vinterhalvåret. Deltagelse koster 70 kr. og inkluderer juice og adgang til selve svømmehallen.

Herudover kommer Julemærkehjemmet fast, og der gennemføres et motionsarrangement for eSport-udøvere. Man overvejer aktuelt at tilbyde filmfremvisning, og det fremhæves, at man i Slagelse Svømmehal gerne vil tænke ud af boksen og finde på "skæve arrangementer".

Man gør meget ud af at prøve at reklamere og er blevet meget aktiv på sociale medier, ligesom der reklameres på infoskærme i alle kommunens øvrige haller.

I relation til at optimere booking og kapacitetsudnyttelse har man i dag blot et begrænset overblik over brugere og bookinger med mulighed for at analysere på antallet af købte billetter i den offentlige svømmetid. Det oplyses, at det bliver nemmere at lave ordentlige analyser fremover med introduktionen af et egentligt bookingsystem, som snart indføres.

Aktivitet:

Eksempler på aktivitetstyper:

AquaPunkt, AquaFitness/træning i varmtvandsbassin, babysvømning, pensionistsvømning, saunagus-arrangementer

Udvalgt data på anvendelse:

Anslåede årlige besøgstal fordelt på typer af aktiviteter (2018):

Offentlig svømmetid: ca. 70.000 brugere

Slagelse Svømmeklub: ca. 67.000 brugere

Øvrige foreninger: ca. 6.500 brugere

Skolesvømning: ca. 29.000 brugere

I alt: ca. 172.500 besøgende

Som et eksempel på iværksatte tiltag, der skulle skabe forøget kapacitetsanvendelse, har man haft held til at få noget af foreningsaktiviteten til at kunne finde sted samtidig med skolesvømning – selvom disse to typer af aktiviteter ellers ikke er booket i de samme tidsrum under normale omstændigheder. Dette har fået flyttet noget aktivitet til tidsrum, hvor det ellers kun var en mindre del af svømmehallens faciliteter, der var i anvendelse.

6.4 Perspektiver på svømmehalsområdet

Der er fra Slagelse Svømmehal ikke et billede af, at der er et markant politisk fokus på svømmehalsområdet. I stedet prøver man selv at skabe et varieret og bredspektret udbud af aktiviteter.

Et led i dette arbejde er at fokusere på de medarbejdere, der brænder for bestemte typer af aktiviteter, og lade dem udvikle deres kompetencer inden for disse felter, så der kan tilbydes nye og mere velfunderede aktiviteter i svømmehallen. I relation til dette gøres der opmærksom på, at de eksisterende muligheder for formel uddannelse ikke altid virker så attraktive for livredderne som følge af manglende fleksibilitet i uddannelsesforløbet og manglende muligheder for at vælge bestemte temaer eller moduler til kompetenceudvikling.

Foto: Slagelse Svømmehal